

JANY HOLT

despre

Oltenia, teatru, film și proiecte

De origină română, actriță și regizoare de teatru, film și televiziune, în Franța, Jany Holt a petrecut câteva zile din septembrie în țară.

— Citind ceea ce presa franceză de teatru și film, sub semnături prestigioase, a scris în cuvinte extrem de elogioase despre dv., m-a dus gândul spre apa sprintară și tenace, profundă și dură, pe care Geo Bogza o cîntă în a sa „Carte a Oltului”. Rezonanța am întâlnit-o în numele dv. Aspirînd H-ul rămîne curatul Olt. Ce vă leagă de acest riu?

— Ce mă leagă de Olt? Rădăcinile neamului meu sînt în Oltenia. La Negoii, în Oltenia sudică, pe malul Dunării am petrecut primii, cei mai frumoși ani ai mei, poate fiindcă aveam toată viața în față, toate iluziile. Îmi amintesc că eram dezlanțuită, aproape insuportabilă, nimic nu-mi rezista, eram o olteancă veritabilă cu 32 de măsele. Oltenia, peisajul românesc, îmi dau o emoție fizică. Cu cît trece vremea, cu atît prezența în sufletul meu, a acestei zone

a României este mai acută. Adesea, la Paris, petrec ore în șir cu prietenii mei francezi vorbindu-le despre Oltenia. Iubind România, Oltenia, nu înseamnă însă că trădez Franța. Amîndouă coexistă armonios, s-au integrat în ființa mea.

De ce mă numesc Holt? Fiind roșcată și plină de pistrui eram asimilată tipului englezesc. Într-o seară, mi s-a inventat numele meu de azi, Jany Holt, nume de afix, fiindcă numele meu adevărat, Ecaterina Ruxandra Vlădescu-Olt avea o lungime kilometrică.

— L-ați interpretat pe Giraudoux; pe scenă în Siegfried, pe ecran în Ingerii păcatului. L-ați cunoscut?

V-a interesat, în general, să-i cunoașteți pe autorii pieselor în care jucați?

— Giraudoux m-a interesat prin snobismul său. N-am crezut nici o clipă că este un dramaturg mare, de talia lui Claudel, de exemplu. Am senzația că se joacă asociînd idei. Asta îl caracterizează. Și acest joc poate fi o modă, care, ca orice modă, poate fi depășită. Și totuși Ingerii păcatului avea un dialog splendid. Siegfried m-a exasperat. După doi ani eram suprasaturată. Giraudoux, omul, era fermecător.

— A propoș de Ingerii păcatului, cum ați lucrat cu „ciudatul”, „dificilul” regizor, finul analist, estel pre-

fiios și pretențios, care este Robert Bresson?

— Bresson este un om de o cinste profesională rar întâlnită. Știe perfect ce nu vrea, dar nu știe totdeauna, tot atât de exact, ce vrea. Toate pălăriile, pe care le-am purtat, le port și le voi purta, le scot în semn de omagiu în fața lui Bresson. Îmi place în general rigizarea lui în muncă. Bresson m-a făcut să înțeleg, și pentru totdeauna, ce înseamnă munca de cineast, ce înseamnă a citi pagina unui scenariu (dialog, indicații regizorale, sunet). Și de atunci așa lucrez.

— Într-o convorbire a propus de Sybille, eroina piesei lui Demasy „Omul nopții”, spuneți că personajul vi s-a fixat definitiv în minte, când ați îmbrăcat costumul. Există situații în cariera unui actor, când își conturează rolul după haina pe care o îmbracă?

— Ce am spus atunci a fost o butadă. Rolul, probabil, nu mi-a plăcut destul de mult, fixându-mi-se numai prin costum. Resping acest gen de trăire, prin haină. Aș fi nenorocită să joc un rol determinată de costum.

— Ce impresie aveți revăzând filmele în care ați jucat (Golem, Beethoven. Azilul de noapte, Casa din Malta sau Pământ fără stele, prezentat de curînd la cinemateca televiziunii noastre?)

— Nu-mi place să le revăd. Trecutul nu mă mai interesează. Important este ce fac azi — și mai ales ce voi face mâine.

— Yonnel, Ventura, De Max, Mihaesco, Elvira Popescu, Alice Cocea, Jany Holt, sînt stele permanente vii, chiar dacă ființa umană a unora nu mai există, pe firmamentul artei teatrale românești și franceze. Poate ne-ați putea vorbi de fuziunea dintre personalitatea specific românească și cultura teatrală franceză.

— Dacă am existat, dacă ne-am afirmat în Franța, cred că totul s-a datorat, a venit din căldura și originalitatea noastră, din seva trasă prin rădăcinile noastre românești. Afirmatia este general valabilă, incluzînd-o chiar pe Elvira Popescu, care e, azi, cea mai mare actriță franceză, al cărei tumult interior vibrează ca un motor de Rolls. Românii sînt calzi, știu să trăiască, cunosc sensul vieții. Și pentru un actor, aceasta este absolut necesar. Cu cît îmbătrînesc, cred că intelectualizarea artistică exagerată este totuși o jumătate de măsură, o infirmitate.

— Numele do., doamnă Holt, este alăturat marilor stele ale ecranului și scenei. De care din ele v-ați simțit mai aproape, care v-a intimidat, de la care ați învățat?

— Am învățat, pot spune, chiar am copiat-o pe Falcoetti, inegalabila Jeanne d'Arc din filmul lui Dryer. Găseam că tot ce face acest monstru sacru este extraordinar. Îmi plăcea rațional, devenise idolul meu. Nu m-au intimidat niciodată oamenii pe care i-am cunoscut, de care m-am apropiat. N-am ținut să-l cunosc, de pildă, pe Chaplin, fiindcă îl admiram. N-am vrut niciodată să-mi asum acest risc, neștiind dacă fuziunea umană ar fi avut loc. O mare actriță care m-a intimidat, înainte de a o cunoaște, de a deveni prietene intime, a fost Yvonne de Bray. O așteptam la ieșirea din teatru, ca s-o văd plecînd. Odată mi-a luat capul în mințile sale. Nu m-am spălat opt zile. Aveam 16 ani. Vocația teatrală am simțit-o încă de la 13 ani.

— Ce spectacole românești ați văzut? Ce actori v-au plăcut?

— În numai zece zile de ședere în România, n-am putut vedea prea multe spectacole. Mă voi reîntoarce peste două luni, cînd atunci stagiunea fiind în plin, voi fi o spectatoare asiduă. Pînă

acum cunosc teatrul românesc contemporan din citite și cred că drumul său este cel al succesului. Doi actori mi s-au părut extraordinari: Octavian Cotescu și Ion Marinescu. Cotescu re-crează viața, o inventă. L-am văzut în *Tandrețe și abjecție*. Pe Ion Marinescu, în *Prețul*. l-am găsit intens, interiorizat și profund.

— U-ar interesa să jucați teatru în România?

— Nu cred că aș putea. Aș muri de frică. După zece zile de cînd sînt în România, nu mai știu în ce limbă să gîndesc. Simt că n-aș putea corespunde, m-aș teme să nu plictisesc.

— Lucrați pentru televiziune?

— Da. Mă pasionează spectacolul total: scenariu, regie; mă pasionează să parcurg toate fazele muncii dramaturgice.

— Și fiindcă sîntem aproape de sfîrșitul convorbirii, o întrebare stereotipă: proiecte?

— La Paris voi face un film pentru televiziune după piesa unui profesor, Francois Gassin, o piesă încă informă, dar plină de calitate. Tema e conflictul generațiilor și speranțele teribile dar vane ale tineretului nostru. Eroina este o femeie care își trăiește existențial durerea, o durere ce se numește viață. Va fi o analiză psihologică a experiențelor, a vîrstelor, viselor și conflictelor ei. Iar cînd mă voi întoarce în România, nădăjduiesc să pot lucra la o serie de filme în coproducție franco-româno-germană.

— Adică?

— O serie de scurt-metraje al căror liant este psihologia feminină. 8 filme franceze, 3 românești și două germane. În total 13. Cifra, revine fatidic în viața mea. Televiziunea franceză vrea 13 serii, sau un multiplu de 13. M-am născut într-o zi de 13...

Andriana Fianu